

Slovenski dom

Štev. 30

V Ljubljani, četrtek 6. februarja 1941

Leto VI.

Francija pred veliko odločitvijo

Izredna seja vlade v Vichyju - Poročila o ultimativnih nemških zahtevah
Vesti o odstopu zunanjega in notranjega ministra

Vichy, 6. febr. o. United Press: Francoska vlada je pod predsedstvom maršala Petaina večeraj imela dve uri dolgo sejo. Po seji je bilo izdano kratko uradno poročilo, ki pravi, da je admiral Darlan na seji poročal o posvetovanjih, katera je zadnje dni imel v Parizu. Nato so ministri razpravljali o splošni politiki.

Po seji so se razširile novice, da sta odstopila zunanji minister Flandin in notranji minister Peyrouton, ena najpomembnejših osebnosti med sodelavci maršala Petaina. Peyrouton je z izredno spretnostjo izvedel v nezasedeni Franciji preosnovno notranje uprave ter uspešno pobijal komunizem, draginjo ter vse pojave, ki bi kakor koli ovirali obnovitveno delo maršala Petaina. Nemški tisk in časopisje v zasedeni Franciji že od Lavalove odstopitve zahteva odhod Peyroutona, zakaj on je bil tisti, ki je odkril Lavalove dogovore z Nemci.

Nadškofje iz vse zasedene Francije so večeraj imeli v Lyonu zaupno posvetovanje, ki se zdi, da

je veljalo raznim političnim vprašanjem v zvezi z zadnjimi dogodki med Nemčijo in Francijo.

Po nepotrjenih vesteh je Hitler sporočil maršalu Petainu, da je treba francosko-nemško vprašanje zdaj brez odloga popolnoma in odločno rešiti. Novo razmerje po nemških načrtih in zahtevah naj bi bilo vpostavljenno že pred koncem februarja. Nemške zahteve imajo obliko ultimata.

Trdijo, da se bo admiral Darlan danes vrnil v Pariz.

Ni še znano, kakšen odgovor bo poslala v Pariz francoska vlada, toda po zatrdilih francoskih radijskih postaj je večerajšnja vladna seja bila zelo pomembna. Zdi se, da bi vlada rada pridobila čim več časa, preden bi dala končni odgovor na nemške zahteve.

Maršal Petain bi vsekakor kot star vojak rad ostal zvest besedi, ki jo je dal, in narčtu, ki si ga je zastavil po sklepu premirja: držati Francijo ob

strani nadaljnje vojne, katere izid po njegovi sodbi še ni odločen, obvarovati državo nadaljnje škode po vojni ter z vsemi silami delati za travno in duhovno obnovo, pri tem pa seveda možato splojnje vsa določila iz premirja — toda ničesar več.

Maršal Petain želi in pričakuje, da se bodo tudi Nemci držali pogodbe o premirju in da ne bodo postavili nobenih novih zahtev, ki bi presegle jasna določila o premirju.

Vichy, 6. febr. o. Havas poroča: Danes je dopotoval v Vichy general Stütt, načelnik nemške nadzorstvene komisije za francosko vojno industrijo. General Stütt bo imel sedež v mestu Bourges. Namen njegovega obiska je predstaviti se pred nastopom službe francoskemu vojnemu ministru, generalu Huntzigerju. Nemškemu generalu se pri prihodu v Vichy izkazali vojaške časti.

Ni znano, ali je ta nemški vojaški obisk v Vichyju v zvezi s sedanjimi pogajanjimi med Nemčijo in Francijo.

Vojna v Afriki:

Pospešeni umiki v Libiji, Eritreji in Abesiniji

Angleški pritisk proti Benghaziju vedno hujši - Barce poslednja trdnjava, prihodnji cilj

Nekje v Italiji, 5. febr. Stefani: 243. italijansko uradno vojno poročilo pravi:

Severna Afrika: Letalsko udeleževanje na obeh straneh. Angleški letalci so bombardirali Benghazij.

Vzhodna Afrika: Na severnem bojišču so naše čete izvedle protinapad na sovražnikove oddelke, ki so se približali naši novi bojni črti. Odbile so sovražnika in mu zadale izgube. Na južnem bojišču so se naši oddelki po srditem boju umaknili z neke prednje postojanke na meji. Naše letalstvo je močno napadalo. Sovražnik je bombardiral nekaj mest v Eritreji. Bilo je nekaj človeških žrtev med domačini. Sestreljeni sta bili dve angleški letali.

V noči od 3. na 4. februar so sovražnikova letala nad Egejskim morjem vrгла bombe na neko našo letališče ter povzročila nekaj malega stvarne škode. Letala nemškega letalskega zbora so izvedla napad na letališči Mikaba in Halfar

na Malti. Zadet so bili hangarji, barake in vzletišča. Nastale so eksplozije in požari.

London, 6. februarja. o. Reuterjev posebni dopisnik pri angleškem poveljstvu na Bliznjem vzhodu, Gordon, poroča:

V zadnjih 40 urah je italijanski umek v Libiji, Eritreji in Abesiniji vedno naglejši. Italijanski oddelki uporabljajo vse razpoložljive ceste in

puta. Umik proti Benghaziju dosega brzino 40 do 50 km na dan. Zaradi nepretrganega angleškega letalskega bombardiranja imajo Italijani hude izgube. Z italijansko vojsko se v Libiji umikajo tudi stotine naseljencev, ki so prišli z družinami sem šele pred tremi leti. Angleški oddelki potiskajo za Italijani po dveh vzporednih cestah iz Cirene na zahod proti Benghaziju. Vsa pokrajina med Cireno in Benghazijem je brez kakih utrjenih postojank. Kaže, da bo naslednji angleški naskok veljal mestu Barce, kjer je končna postaja železnice iz Benghazija.

Tudi v Eritreji je italijanski umik od Barentuja in od Kerena vedno naglejši. Italijanska vojska pušča pri umiku vso opremo in skuša čimprej doseči glavno cesto med Asmaro in Adis Abebo.

V Abesiniji pa Angleži z domačimi preganjajo italijansko kolono, ki se umika severno od jezera Tana proti Gondarju.

Razglas o nalogah in ciljih romunskega narodnega odbora v Londonu

London, 6. febr. o. Reuter poroča: Novoustanovljeni romunski narodni odbor v Londonu je izdal razglas, v katerem razlaga svoje cilje za osvoboditev in obnovo Romunije. Ti cilji so:

1. Rešiti kralja Mihaela iz sedanjega poniževalnega položaja in mu omogočiti, da bo vladal kot ustavni in demokratični kralj.
2. Boriti se za združitev romunskega naroda v njegovih naravnih mejah.
3. Osvoboditi Romunijo iz sedanjega stanja ter ji pomagati, da si bo sama svobodno izbirala obliko vladavine.
4. Sodelovati pri ustvarjanju novega evropskega reda, ki bo temeljil na ozemeljski neodvisnosti in enakopravnosti vseh narodov v nasprotju s tavnim in duhovnim zasluževanjem.

103. dan vojne med Italijo in Grčijo

Nekje v Italiji, 6. febr. Stefani: 243. uradno poročilo italijanske vojske pravi:

Grško bojišče: Odbili smo sovražnikov napad ter prizadejali sovražniku občutne izgube. Zajeli smo nekaj vojakov ter orožja.

Atene, 6. febr. o. Reuter poroča: Po poročilih grškega propagandnega ministrstva je večeraj bilo na vseh albanskih bojiščih vojno udeleževanje omejeno. Na srednjem delu bojišča so Grki odbili napad italijanskih tankov ter zavzeli dve važnejši višinski postojanki. Na bojišču pri Ohridskem jezeru, je bilo večeraj slišati silovite eksplozije, iz česar sklepajo, da so Grki tam uničili italijansko petrolejsko skladišče.

Nov razmah letalskega uničevanja med Nemčijo in Anglijo

Berlin, 6. febr. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča sredi: Neka bojna ladja je potopila v čezmorskih vodah 4000 ton sovražnikovega trgovskega brodirja. S tem je ta ladja uničila skupno že 110.000 ton sovražnikovih trgovskih ladij. Neko bojno letalo je potopilo 440 km zahodno od Irske sovražnikovo 4500 tonsko oboroženo trgovsko ladjo, neka druga ladja pa se je potopila v bližini vzhodne škotske obale.

Bojna letala so izvedla večeraj uspešen napad na dva močno oborožena konvoja ob jugovzhodni angleški obali. Nemška letala so napadla na istem poletu neko letališče blizu Londona. Eno letalo na tleh je uničil požar.

Na Sredozemskem moru so bili napadi nemških bojnih letal večeraj popoldne izvedeni na letališča in pristanišča na Malti. Na hangarje in zavetišča so padle bombe težkega kalibra in zaletile požare. Skladišče s strelivom je zaletelo v zrak.

Preteklo noč so skupine nemških letal ob neugodnem vremenu uspešno napadle angleške orožarne v srednji Angliji, važne vojaške cilje, letališča ter železniške naprave v vzhodni in

Willkieva zagotovila o ameriški pomoči za Anglijo

Lizbona, 6. febr. o. United Press poroča: Ameriški poslanec Willkie je sredi dopotovanja v Lizbono ter se pomoči odletel s Clipperjem proti New Yorku, in sicer po novi letalski poti, ki gre iz Lizbone čez Bolamo, Trinidad in New York.

Po prihodu v Lizbono je Willkie sprejel številne portugalske in tuje časnikarje ter jim o vtisih, katere je dobil v Angliji, povedal.

»Lahko ste prepričani, da bom po vrnitvi v Ameriko storil vse, kar bom mogel, da pojde moja

Vesti 6. februarja

Grška vlada odločno zavrača trditve italijanskega tiska in radia o tem, da bi bilo v Atenah prišlo do demonstracij proti vojni in da je bilo pri teh demonstracijah ubitih nekaj žensk in otrok. Grška vlada pravi, da so edine ženske in otroci, ki so dozdaj bili pobiti v Grčiji, tisti, ki so postali žrtve letalskih napadov na grška mesta.

Za predsednika japonskega odposlanstva, ki bo vodilo, mirovna pogajanja med francosko Indokino ter Siamom, je imenovan zunanji minister Macuoka. Člani zastopstva pa so še: poglavar japonskega gospodarskega odposlanstva v Indokini, ravnatelj urada za južno morje v zunanjem ministrstvu ter višji častniki iz mornariškega in vojaškega poveljstva. Iz tega je razvidno, da bodo Japonci pri pogajanjih skušali doseči čim več ugodnosti — zase.

Odstop bolgarskega kmetijskega ministra Bagjanova pomeni občutno zmanjšanje nemškega vpliva v Bolgariji, zaradi česar si bo Nemčija gotovo s primernimi ukrepi skušala še naprej zagotoviti v Bolgariji tak položaj, kakor ga je imela doslej, ko je njene težnje zagovarjal Bagjanov. Nemško zunanje ministrstvo je bilo zaradi odstopa neprijetno presenečeno, poroča agencija United Press iz Sofije.

Sloviša grška podmornica »Papanikolis« je 29. januarja ponoči pred pristaniščem Brindisijem potopila 10.000 tonski italijanski prevoznik, poln vojaštva in orožja, poroča grško mornariško ministrstvo.

Včerajšnji italijanski listi skoraj vsi pišejo o dvestletnici Cvetkovičeve vlade ter pravijo, da je predsednik Cvetkovič večkrat pokazal prijateljska čustva do Italije in da je v njem treba videti poročilo za nadaljevanje dobrega razmerja med obema državama. O tej obletnici prijazno razpravlja tudi madžarsko, bolgarsko, turško, švicarsko, francosko in drugo časopisje.

Trojna zveza med Nemčijo, Italijo in Japonsko ni bila podpisana zato, da bi prišlo do vojne z Združenimi državami, temveč da bi se tako vojna preprečila, preprečilo pa tudi vmešavanje Združenih držav v evropske zadeve. Zveza je pa tudi pomagala obnoviti dobre odnose med Japonsko in Sovjetsko Rusijo, je govoril japonski zunanji minister Macuoka večeraj.

Romunska vlada je izdala ostre ukrepe za pobijanje gospodarske sabotaže. Za hude primere je določena tudi smrtna kazen.

Ker je Anglija dovolila Španiji uvažati znatne količine pšenice iz Kanade, so bile cene kruha v Španiji znižane za dvajset odstotkov, poroča agencija Reuter.

Na večerajnji seji romunske vlade je general Antonescu povedal, da je bilo dozdaj zaradi zadnje vstaje zaprtih ter prijetih 6278 oseb in zaseženega mnogo orožja. General je še dodal, da je oblastem zapovedal, naj vse upornike sodijo strogo, toda pravično. Vsi tisti, ki bodo oproščeni, bodo prišli pod posebno policijsko nadzorstvo.

Posebni odposlanec predsednika Roosevelta, polkovnik Donovan, je večeraj iz Ankare odpotoval v Jeruzalem. Donovan bo najbrž obiskal poglavarje arabskih držav na Bliznjem vzhodu.

Bivši vrhovni poveljnik angleške vojske, general Ironside, je bil — po poročilu lista »New York Post« — povišan v barona, in sicer z naslovom »baron Arhangelski«. Ta priimek so mu dali zaradi junškega nastopa leta 1919., ko je Anglija poslala v rusko pristanišče Arhangelsk svoj vojaški zbor proti boljševikom. V sovjetskih krogih je po trditvi omenjenega lista to imenovanje povzročilo silovito jezo in razburjenje.

V nemških uradnih krogih odločno zavračajo vsa poročila o tem, da bi bile nemške oblasti na Češkem zaradi nemških potreb zmanjšale količine masti za češko prebivalstvo.

Naradni dohodki v Združenih državah so znašali leta 1940 leta 74 milijard in 400 milijonov dolarjev (5852 milijard dinarjev) in so po letu 1930 najvišji, pravi statistika ameriškega gospodarskega ministrstva.

jurovzhodni Angliji. Metala so zažigalne in rušilne bombe.

Sovražnikovi letalci so leteli preteklo noč v manjših skupinah nad zahodno Nemčijo in vrgli v glavnem zažigalne bombe. Prizadejana škoda je neznatna. Vojaški cilji niso bili zadeti. V središču Düsseldorfa so bile uničene stanovanjske hiše po bombah in požarih. Pri tej priliki je bilo ubitih 5 ljudi, 24 pa ranjenih.

Sovražnik je večeraj izgubil tri letala. Tri nemška letala pogorešamo.

London, 6. febr. Reuter: Svojnji nemški letalski napad na Anglijo je bil manjši. Sovražna letala so bombardirala mesta v vzhodni in jugovzhodni Angliji ter London. Povzročena je bila manjša škoda. Smrtnih žrtev ni mnogo.

Včeraj podnevi so angleška letala bombardirala Brest, Cherbourg, Delft, Dunkerque in Ostende. V vseh teh mestih so povzročila velika razdejavanja in več požarov. Sestrelili so dva nemška bombnika in dva lovca. Najbrž pa je bilo tudi peto letalo v Kanalu tako poškodovano, da ga je smatrati za izgubljeno.

Krvava žaloigra na Kočevskem

Zaklal je svoja dva mala otroka, ženi in sebi pa prerezal vrat

Ljubljana, 6. februarja.

Prednočnim se je odigrala v Rajhenu na Kočevskem pretresljiva žaloigra, kakršnih se ne zgodi mnogo. Poseselnik Rankel Ernest je zaklal svoja dva mala otroka, od katerih je prvi bil star dve leti in pol, drugi pa komaj 7 mesecev, potem pa se z nožem lotil še žene in ji zadal hudo rano na vratu. Namestnik pa je umoril še sebe, pa so mu v zadnjem hipu to preprečili. Prerezal si je sapnik.

O tem žalostnem dogodku so se zvedele naslednje podrobnosti: Zgodilo se je ob osemih zvečer. Soeodje so omenadoma zaslišali sumljive krike pri Rankelovih Hteli, go gledat, kaj se odigrava. Nudil pa se jim je strašen prizor. Na tleh v krvi eta ležala mala Rankelova otroka, Rankelova žena pa je imela hudo rano na vratu. Prijeli so takoj pobesnelega moža

in mu preprečili, da bi usmrtil še ženo, nato pa ga zaprl v sobo. Toda skočil je skozi okno in nato v vodnjak, v katerem je bilo dva metra vode. Soeodje so ga hitro potegnili iz vodnjaka in mu tako še enkrat preprečili samomor.

Ranjeno ženo in moža, ki si je tudi prerezal sapnik, so skušali prepeljati v ljubljansko bolnišnico še isto noč. Ker pa so zamudili vlak, so jih pripeljali v Ljubljano šele danes.

Pravijo, da je Rankel storil to strašno dejanje v duševni zmedenosti. Tudi njegov brat, ki je obenem z njim prišel v Ljubljano, je povedal, da je Ernest »že nekaj časa zelo čudno govoril« in da pri njem ni moglo biti vse v redu. Čeprav je bil prej v vsakem oziru neoporečen.

Od papirja do pozivnice in krušne karte

Sodba za roparski napad v Kobaridski ulici -

- Tatvine krušnih kart

Ljubljana, 6. februarja.

V kriminalistiki najdemo dostikrat trditve, ki so se izkazale v bistvu za resnične, da izredni in viharji časi bruhnejo na površino človeškega valovanja tudi posebne in izredne kriminalne tipe, posebne zločince, ki se vržejo na gotove dobrine in predmete, ko teh začne primanjkovati in dobivajo od dne do dne višjo ceno. Kdo se je poprej zmešal za staro železo? Sedaj ga tatovi kradejo na debelo, ker ima večjo vrednost. V zadnjem času so se že začele špekulacije s krušnimi nakaznicami! V dvorani št. 79 se je sedaj razmotaval zanimiv proces, kako so se tatovi spravili na papirno zalogo, združen je hkrati z zločinom poskušene roparskega napada v Kobaridski ulici.

Casopisi so že mnogo pisali, kako je bila lani 2. oktobra zvečer na vogalu Costove in Kobaridske ulice napadena ga. Marija Majcenova, ki je držala v roki ročno torbico, v kateri je bilo 4800 dinarjev gotovine. Pojavila sta se tam dva sumljiva tipa. Eden je zagrabil za torbico in jo hotel gospej iztrgati. Gospa je krepko držala torbico in začela klicati na pomoč. Roparja sta se ustrašila in pobegnila. Kmalu so ju izsledili. Oba roparja sta prišla pred mali senat. Eden pa je bil tudi drugače zelo podjeten. Spravil se je na špekulacije s papirjem. Nagovoril je mladega slugo, da je začel jemati papir v trgovini Marije Majcenove. Lani septembra sta ukradla 40 papirnatih vrečic in 3 bale tiskovnega papirja. Nesrečni mladenič pa je odnesel svoji gospodinjici tudi v času od februarja do avgusta lani za okoli 19.000 din raznega papirja. Glavni glavar tatinske družbe je ukradel tudi moško kolo, vredno 17000 din. Živel je dobro in njegova žena Barbara mu je pomagala denar pripravljati, ko je dobro vedela, da izvirajo moževni dohodki iz tatvin.

Pred malim senatom so bili obsojeni: prvi, Mir Feliks, mož brez stalnega bivališča, na 1 leto in 8 mesecev strogega zapor, na 60 din denarne kazni ter na izgubo častnih pravic za 2 leti zaradi zločinov poskušene ropan in zločinov tatvine, drugi, Jože Nahtigal, samski mizarjski pomočnik brez stalnega bivališča, zaradi poskušene ropan na 1 leto strogega zapor in na izgubo častnih državljanjskih pravic za 1 leto. Tretji, Stanko, je dobil 1 leto strogega zapor zaradi tatvine papirja, četrti, Mirko, ki je kupil večjo množino pa-

pirja, na 4 mesece strogega zapor in 600 din denarne kazni in peti, Mir Barbara, žena prvega, na 1 mesec in 5 dni strogega zapor zaradi dajanja potuše pri tatvinah.

*

Krušne karte so postale zadnji čas zelo iskane špekulativne papirje. Razvijajo se z njimi zelo dobre špekulacije. Kadar pa prilika nanese, so na vrsti tudi tatvine krušnih kart. V kratkem bo sodišče imelo opravka o zanimivi tatvini krušnih nakaznic.

Ponoči ljudje neradi potujejo z vlaki

Ljubljana, 5. februarja.

Kolodvor. Ze sama stavba ima nekaj privlačnega na sebi. Če tako stopaš mimo kolodvora, te kar nehoti v duši zagrabi želja po potovanju. Zaželiš si, da bi kar s ceste zavil na peron, stopil v vlak in se odpeljal v širni svet, nekam, kamor koli že. Ze sam pogled na kolodvorsko stavbo te vznemiri, ne ozira se na to, ali rad potuješ ali ne, ali potuješ mnogo ali pa malo. Saj stavba sama na sebi ne bi bila nič posebnega, če ne bi človek vedel, da je za poslopjem toliko tirov, ki vodijo v svet, da stoji na tračnicah vagoni in da težke lokomotive puhajo paro in dim v večerno nebo v pričakovanju, kdaj bodo odpeljale ljudi v svet.

Človek že kar tako ve, da na kolodvoru ljudje hite, da se prerivajo, se kličejo ali med seboj ali pa kličejo postreščka, da jim odnese kovčeg iz vagona. Glasovi napovedovalca pa enoglasno done skozi zvočnik. Vsa pazljivo poslušajo, kdaj je odhod njegovega vlaka in koliko ima zamude. Tako nekako je podnevi na kolodvoru. Ponoči pa je vse drugače. Skoraj nerodno ti je, da bi preveč storkljal pozno ponoči po kolodvoru, kajti potem, ko pripeljejo zadnji vlaki v Ljubljano z Rakeke, Bohinja in Kamnika, utihne za nekaj časa vrvenje. Kako čudno tiho je v večernih in nočnih urah na kolodvoru! Skoraj zoprotno je, Belgrajski brzovlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 20, ekspresni vlak, ki odhaja proti Belgradu in ima zvezve proti Bukarešti in Atenam, kočevkar, ki odhaja že ob 18.50, odpeljejo zadnje potnike iz Ljubljane. Potem pa je na kolodvoru grobna tišina. Trafiko, trgovino s knjigami, revijami in časopisi že kmalu zapro po odhodu najvažnejših večernih vlakov. Brivce je tudi zaprl svojo delavnico. Nezačuden je, kajti potniki prihajajo v Ljubljano že kar lepo obriti in ostriženi. Torej nič posla zanj.

Peron je prazen. Ura se leno odmika. Le železničarji vidiš, ki hite pripravljati kompozicije vlakov, ki pripravljajo kovčge, kolesa in druge reči, da so zjutraj pripravljene za prve vlake v namembni kraj. Stražnik počasi stopa po skoraj praznem peronu in ti od časa do časa ostreje premotri človeka, ki do išče nekoga, te pogleda in če nisi ti tisti, katerega bi lahko »prijel«. Ko vidi, da nisi pravi, spet usmeri svoje korake proti drugemu koncu perona. Okrog polnoči priclingljajo zadnji tramvaj iz mesta in le redko kdo izstopi in se napoti proti postaji.

Ponoči ljudje neradi potujejo. Noč je res preveč odurna in pusta. Vozovi so preveč zaspali, prazni, dolgočasni. Precej velik in važen opravak moraš imeti, da kreneš ponoči na pot.

Če stopiš ponoči na peron, se ti zdi še bolj prostran, ker je prazen. Tudi pri blagajnah je mir. Blagajniška okenca so zagnjena, le za njimi moreš opaziti luč, ki pove, da je nekdo v sobi pri blagajni. In v čakalnici? Prazne so skoraj. Sem in tja sedi na klopi potnik, ki se nima kam »djeti«. Nikogar ne pozna v mestu, pa mora počakati kar v čakalnici na svoj vlak. Nekaj časa le bdi, potem začne pokimavati. Se enkrat se »zbrihta«, potegne svoj kovčeg čisto k sebi zaradi varnosti in spet zakinkne. Glava mu zleze globoko med ramena, ovrtnik si zaviha skoraj do ušes in začne »vleči

Ljubljana od včera do danes

Ljubljana, 6. februarja.

Včeraj pa ni skoraj nič snežilo. Le od časa do časa je kakšna snežinka privihrala izpod neba. Okrog poldneva se je hotelo celo malo jasiti. Med oblaki se je sem in tja pokazalo jasno nebo in sonce je vrlo svoje žarke na zemljo. Vse je kazalo, da se bo zjasnilo in da bo ponoči mraz. Pa ni bilo tako. Nebo se je spet zakrilo z oblaki. Res, da je zvečer nekoliko pomrnilo, vendar večjega mraza ni bilo. Toploter je plesal okrog ničle. Veter piha danes od juga. Mislimo, da bo vreme vsaj nekaj časa ostalo takšno, kakor je danes, seveda če ne pride kakšen večji vremenski preobrat.

Seja mestnega sveta

V smislu člena § 69 o mestnih občinah, sklicuje ljubljanski župan sejo mestnega sveta ljubljanskega za petek, dne 7. februarja ob 17 v veliki sejni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani.

Dnevni red: V javni seji bodo obravnavali naslednje: Naznanila predsedstva, odobritev zapisnika zadnje seje, poročila finančnega odbora, poročila gradbenega odbora in poročila osebno-pravnega odbora. V tajni seji pa bosta naslednji dve točki dnevnega reda: Odobritev zapisnika zadnje seje in poročila osebno-pravnega odbora.

Vlomi v shrambe

Tudi tatovi vedo, da so se naše gospodinjice založile v zadnjem času s kopico živil za slabe čase. Vsako priliko porabijo, da pridejo do shramb in jih izpraznijo, samo če jim čas dopušča. Pa tudi visoke cene živil so prisilile tatove, da izmikajo ne samo denar, ampak tudi živila. Zaradi tega postajajo vlomi v shrambe iz dneva v dan bolj pogosti. Za nekaj časa se je založil vlomilec, ki je vlomil v kletno

drvarnico Sabine Mangel in odnesel 39 kg masti, 2 litra jedilnega olja in še za nameček dve vreči bukovih drv. Vsa škoda znaša 1400 din.

Zlatina vabi

Vedno in vedno se ponavljajo razne tatvine iz stanovanj, odkoder talovi ponajvečkrat odnesejo zlatino, ki se še najbolj izplača. Tako je tat iz stanovanja Antona Blažiča na Viču odnesel dva zlata poročna prstana, zlat ženski prstan in drugega z zelenim kamnom, potem še en zlat ženski prstan, ki je imel vgravljen meč, srce in križ, ter zlat masiven ženski prstan. Razen tega je tat odnesel še dve zlati broški, dva para uhanov, srebrno možko dvokrovno uro z monogramom A. B. in dve srebrni verižici. Vse, kar je tat odnesel, je bilo vredno več kot 2600 dinarjev. — Tat je imel dober nos in gotovo zadovoljen odšel ter bo skušal prodati ukradeno zlatino, pred čimer opozarjamo ljudi.

Nove tatvine

Nad perilo so se spravili neznaniz umovci. Z dvorišča hiše v Lavričevi ulici 9 je bilo F. Kuitnu ukradenega za 400 din raznega perila. — 450 din je bilo vredno tudi perilo, ki ga je tat odnesel ponoči izpred hiše na Illovškem stradamu Mariji Grdadolnik. — Prav tako škodo je utrpela Marija Lebigman, kateri je tat z vrta odnesel precej perila. — Prevzorniku L. Kocu je nekdo iz podstrešja hiše v Ciglarni ulici odnesel 2000 din vredno plahito za pokrivanje voz. — Iz stanovanja v Gledališki ulici je neznan tat odnesel par novih čevljev, par sandal in nekaj drugih malenkosti, kar je bilo vse skupaj vredno okrog 900 din.

Drobne iz Konjiške gore

Kulturbunde v Slov. Konjicah. Konec lanskega leta ustanovljeni konjiški Kulturbunde je imel v nedeljo 26. januarja pri Filipiču v Slov. Konjicah sestanek. Kakor izvezo, je bil dobro obiskan. Med drugim se v društvu mnogo razpravlja o gradnji doma, za katerega najbrž ne bo brez težav glede zemljišča, kakor glede sredstev za gradnjo. Predsednik društva je brivec Avgust Radič.

Ze leto dni stanuje v stelniku. Da se o takih primerih, ki ga navajamo spodaj, večkrat sliši v predmestjih, ni nič čudnega, ker zaradi prenatrpanosti in pomanjkanja stanovanj nastaja stanovanjska kriza. Na deželi pa je bivališče v stelniku sicer najbrž redkejši, a zato tem žalostnejši primer, ki poleg drugega daje tudi nelep spričevalo onih ljudi, ki imajo kak majhen, še nezaseden skromen kotiček, pa ga revežu ne nudijo.

Ana Konec je revna ženska brez staršev in doma, stara 44 let, doma iz Stranice pri Slov. Konjicah. Ze dobro leto dni stanuje v opuščeni kovčarnici, ki služi za stelnik, »šupo«; tam spi in se odeva z obleko, ponošeno in edino, ki jo ima. Precej je boleha, ker jo je ves čas stiskal mraz. Na vprašanje, zakaj ne gre stanovat drugam, odgovori, da stanovanja brez drugega plačila ali odslužitve nihče noče prepustiti. Sicer pa je tudi brez vsakega stalnega dela in zaslužka ter živi v največji bedi.

Požarno policijski pregled podstrešij v Mariboru

Meseca februarja bodo v območju mestne občine mariborske požarno-policijski pregledi podstrešij, kleti in stopnišč. Ob tej priliki se bo tudi ugotavljalo, če je zadostno predpisom pravilnika o zaščiti pred napadi iz zraka, predvsem točki 3. IV. dela, B, tehnične službe, ki določa preventivne ukrepe za zaščito pred požari, povzročeni z zažigalnimi bombami. Med te preventivne mere spada izpraznitve podstrešij, stopnišč itd. vse nepotrebne in za požar nevarne navlake in oprema za gašenje stopnišč, povzročenih predvsem od zažigalnih bomb. Istočasno se bo pregledalo tudi izvršena zaklonišča.

Da bo delo požarno-policijskih komisij hitro napredovalo in olajšano, prosimo mestno poglavarstvo mariborsko vse hišne lastnike oziroma njihove zastopnike, da sami takoj pregledajo vse svoje objekte, odstranijo eventualne nedostatke in tako preprečijo toliko nepotrebne pisarije in neprijetnih kazenskih postopanj.

Radeče

Podražitev električnega toka. Splošno naraščajoči draginji življenjskih potrebščin se je pridružila sedaj v Radečah tudi podražitev električnega toka. Lastnik elektrarne je namreč s 1. februarjem zvišal ceno eni kilovatni uri za 30 do 35%. Veliko nejevoljo med območjem električnega toka je vzbudilo zlasti dejstvo, da zahteva od strank brez vsakega poprejšnjega obvestila tudi zvišano plačilo za nazaj, t. j. za pretekli mesec januar. Vsekakor bi bila dolžnost premoženja elektro-podjetnika, da bi že zaradi pomirjenja prebivalcev in morda neupravičenega obsojanja pojasnil in tudi opravičljivo utemeljil svoje ravnanje, ako sploh more.

I. zlet slovenskih smučarjev v Celju

Pod pokroviteljstvom ministra za vojsko in mornarico g. armadnega generala Petra Pešiča, prosvetnega ministra g. Miha Kreka, ministra za telesno vzgojo naroda g. Dušana Pantiča in poveljnika dravske divizijske oblasti g. divizijskega generala Ljubomira Stefanoviča bo v dneh 7. do 9. februarja v Celju I. zlet slovenskih smučarjev pod okriljem Slovenske zimskešportne zveze.

Ta prireditel je doslej največja zimskešportna manifestacija smučarjev v Sloveniji in v državi sploh. Tekem se bo udeležil cvet naših smučarjev kot tekmovalcev ter bodo ti dnevi privabili v Celje veliko število prijateljev zimskega športa. Celjani smo ponosni, da je ta prireditev pri nas in z veseljem pozdravljamo vse tekmovalce, ki se bodo tekom udeležili, in vse goste, ki bodo tej prireditvi prisostvovali.

Mestna občina bo v počastitev te prireditve razobesila v dneh proslave zastave in vabim tudi Celjane, da store enako. — Dr. Voršič Alojzij, celjski župan.

Celje

Zaradi velikih snežnih zametov v šmarskem okraju včeraj in danes celjska mestna avtobusa iz Sv. Petra pod Sv. gorami in iz Podsrede nista pripeljala. Prav tako včeraj tudi mariborska avtobusa iz Savinjske doline se tudi zaradi visokega snega mestna avtobusa že dva dni nista vrnila.

Celjska mestna plinarna je v preteklem letu naredila iz 557.300 kub premoaga 210.572 kub. metrov plina, 334.380 kub. metrov koks in 27.319 kubičnih metrov katrana. Število zasebnih potrošnikov se je dvignilo od 528 na 552, poraba pa od 142.940 kub. metrov na 162.662 oziroma za 14%. V zadnjih desetih letih se je poraba plina skoraj podvojila.

Mestno knjižnico v Celju so v preteklem letu Celjani zelo pogosto obiskovali. Izposojenih je bilo 24.942 knjig, od tega leposlovnih slovenskih oziroma srbohrvatskih 17.835, nemških 5488, po- učnih znanstvenih pa 1621.

Prostovoljna gasilska četa v Gaberjih je imela snobi svoj občni zbor. Udeležila sta se ga tudi starešina celjske gasilske župe Gologranc Konrad in župan dr. Voršič. Iz poročil, ki so bila na obnem zboru podana, je razvidno, da je bila gasilska četa v Gaberjih zelo delavna. Med drugim je sodelovala pri gašenju desetih požarov, imela pa je tudi več poučnih predavanj.

SELDON TRACE:

KORAKI V NOČI

Roman s slikami

Polkovnik je nejeverno pogledal Dureka Richarda.

»Vas? Zakaj neki naj bi vas Cashdon ubil?»

»Zato, ker je nor! Tudi zato, ker bom jaz podedoval oni del imetja, ki je pripadal njemu. Skratka, kaj morete drugega pričakovati od človeka, kakršen je on?»

»Za božjo voljo, kaj me nočete razumeti. Vse bolj razdražen je mladenič udaril z nogo po podu! Marle! Če bi vi poznali Deeka Cashdona, kot sem ga jaz.»

»Jaz sem zelo dobro poznala Deeka Cashdona,« je odvrnila Marle. »Da, res sem ga odlično poznala. In če je on sedaj blazen, je to samo zato, ker ste ga vi — ver vi, kolikor vas je — nazvali za blaženca! Obrnila se je od njega, polna sovraštva in gneva.

Ni dvoma, te dni so imeli živci veliko vlogo, je mislil doktor Hadon. Pogledal je Dureka Richarda in opazil, kako gleda mladenič željno in hrbet razburjene Marle Datmar. Potemtakem se je mladenič iz ljubezni do Marle izpostavil nevarnosti v tem kraju in prišel v hišo polkovnika Datmarja, ki ga je sprejel preveč gostoljubno.

Peto poglavje.

Zalostna strahopetnost bančnega direktorja.

Naslednje popoldne je v brigadirjevo pisarno na policijski upravi mesta Platha prišel policijski inspektor iz Exfielda in okolišnji policijski komisar. Še nikdar ni bil brigadir Bramley v tako odlični družbi, ter je storil, kar je bilo v njegovi moči, da bi dostojno opravil svojo nalogo. K sreči je govoril komisar neprestano.

»Predvsem morate preskrbeti, da dobite več orožnikov. Položaj je ugoden in menim, da bomo Cashdona dobili že čez nekaj ur. Gre pa za javno mnenje in na to ne smemo pozabiti.»

Inspektor je pisal z naglico. »Gospod, ali naj prosim za desetino iz čete v Exfieldu? Na vsakega ogroženega človeka po en stražnik, ostali pa naj patrolirajo?»

Komisar je bil s tem zadovoljen. »Naša odgovornost je, da omejimo okrožje. Če se v njem nahaja Cashdon, mora priti na svetlo. Priglasila ga bo lakota ali pa se bo skušal prebiti skozi obroč policije. Razen če ni skrit v kakšnem jarku. (Komisarjev obraz je postal bolj resen.) Dobro bi naredili, Bramley,

če izvedete posamično preiskavo pri vseh starih znancih tega človeka v mestu Plathu!»

Brigadir je vse to skrbno napisal, nato si je dovolil apokozo:

»Če se predpostavlja, da je Cashdon ušel s pomočjo pomagača, lahko predvidamo, da ga isti človek tudi skriva. Komisar je bil s tem enakih misli. »S tem ujamemo dve muhi na en mah. Verjetno je, da je avtomobil odpeljal Cashdona od Dartmoora do Platha, daleč je približno 95 km. Obkroži v Dartmooru sušimjo starega avtomobilista, ki ga je sicer Cashdon potolkel pri svojem begu.»

»Stvar je v tem,« je nadaljeval komisar, »da je s pomočjo pomočnika tudi edina možnost za izginutje Cashdona. Mi smo preiskali ves ta kraj v zadnjih 24 urah. Na vse ceste se pazi ponoči in poldnevi. Razen tega smo okrepili stražo, ker se morda Cashdon skriva v samem mestu Platha. Hm! Ne obojam mirnih meščanov Platha, da so se malo vznemirili! Prav tako ne obojam mladega Dureka Richarda, ki je res ves vznemirljen.»

»Kje stanuje sedaj?»

»V hotelu Angleška krona,« je odgovoril brigadir Bramley. Nihče na svetu ga ne bi mogel pregovoriti, da bi se vselil v hišo svojega strica. Čim bo g. Prince, to je pokojnikov notar, končal formalnosti zaradi nasledstva, bo mladi g. Darek odšel v London. Je študent umetnosti in živi v predmestju Chelsea.

Brigadir se je razvnel:

»Polkovnik Datmar je povsem druge narave. Če bi me vprašali o mojem mislenju, bi vam rekel, da bi si on želel srečanja s Cashdom, ko bi pri tem imel v roki svoj oficirski samokres.»

»Ste od njegovi hiši postavili straže?»

»Sem, gospod. A drugo pred hotelom Angleška krona. Sedaj so postale vznemirjene tudi ostale osebe, ki jim je pretil Cashdon. Ravno tako g. Prince in direktor banke, Daxbury. Obadva sta pričala proti Cashdonu. Če se že o tem govori, tudi jaz sem bil poklican kot prič.»

Grohot, ki ga je sprejel ob njegovih zadnjih besedah, se mu je zdel neupravičen, čeprav se je trudil, da bi pri tem pomagal tudi sam.

Banka za zapadni okraj Londona je bila v veliki stavbi s pisanim pročeljem v Veliki ulici.

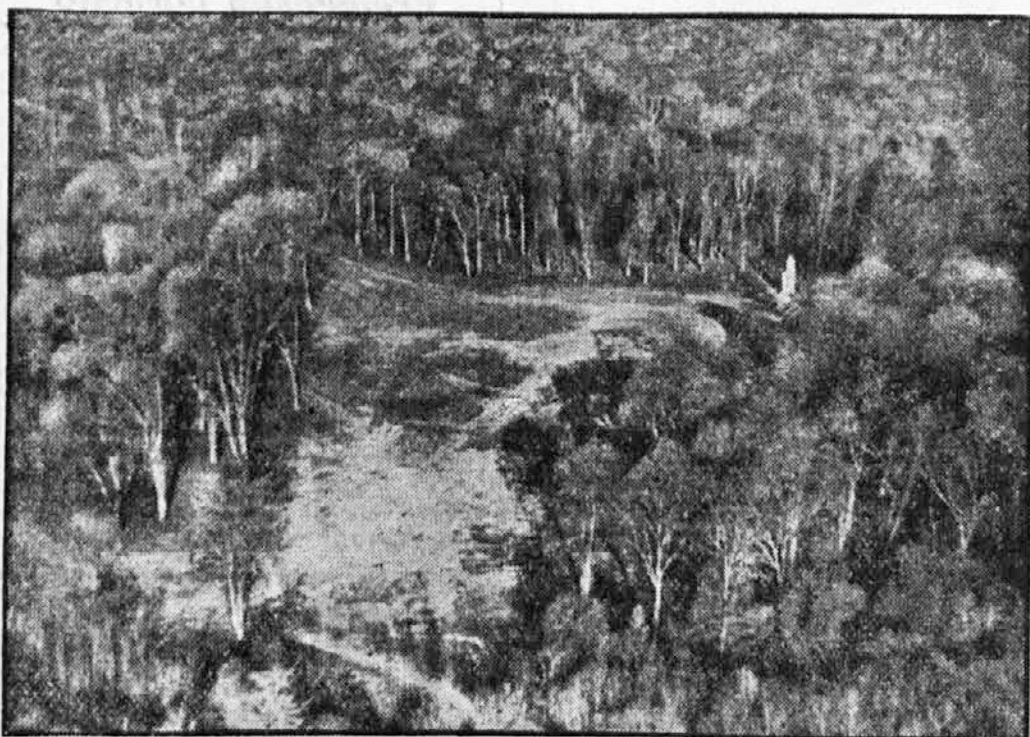
Kazalci na uri so kazali tri četrt na tri. G. Daxbury se je z zadovoljstvom odpravil v svojo pisarno ter prepustil etarremu uradniku, da je zaklenil močna, debela glavna vrata. G. Daxbury je večkrat rekel, da mu ni nič ljubšega in romantičnejšega kot to, da mu ubegli jetnik streže popživljenju. Res bi bilo nepravilno, da posten in ugleden meščan ne bi smel pričati po resnici, a da se ne bi pri tem izpostavil neprimlikam. V resnici, on ni nikdar sovražil Richarda Cashdona. Ali ko je mladenič hotel zastupiti svojoga strica, je bil Daxbury poklican, da priča o gmotnem položaju obtoženca. Ko pa je izjavil, da je v njegovem tekočem računu velika pasiva, je bilo to za obtoženca zelo obremenilno.

Skratka, sodnija je ravno zaradi slabih gmotnih razmer sklepala za pobudo zločina...

Glavna vrata z ulice so se odprla in g. Daxbury je ob tem zadrl. Ali to je bil samo g. Prince, notar, ki je spadal v krog njegovih prijateljev?

»Vstopite, g. Prince,« ga je ljubezljivo pozval in odprl vrata svoje pisarne. »Moj blaginjak vam bo dal vse potrebne podatke. Reči vam moram, da je pravo zadovoljstvo, imeti prijatelja, s katerim človek lahko svobodno govori. Odkar mi je umrla draga žena, sem tu popolnoma osamljen.«

(Dalje sledi)

Takšen je slovit Compigné danes. Odstranili so odtod vse spomenike, ki so pričali o nemškem porazu v prejšnji svetovni vojni, le spomenik maršalu Fochu je še ostal čisto osamljen v tem zgodovinsko važnem gozdu.

Nemški bombniki prvič nad Suezom

Zaporni baloni nad prekopom - Reflektorji na piramidah

Posebni dopisnih nemškega poročevalskega urada je v enem svojih zadnjih poročil takole popisal polet nemških letal z nekega letališča v Italiji proti področju Suezkega prekopa:

»Letimo v naročje afriške celini. Hitro začutimo, kako utripa srce afriškega bojišča. Srečujemo številna italijanska lovka in bombna letala. Letimo nad bojiščem samim. Z velike višine opazujemo, kako tam spodaj treskajo granate. To so znamenja, da boji še niso prenehali. Nenadoma opazimo svetlobne snove reflektorjev. Letimo nad Bardi in Sollumom. Sovražnik nas je opazil. Nekoliko pozneje spet reflektorji. Smo že nad Sidi el Baranijem, kakor sklepamo po oblikovitosti tal. Naša letala letijo v smeri proti Suez. Radiotelegrafisti dela brez odmora in obvešča poveljstvo. Spet svetlobni snopi. Našteli smo jih nad štirideset. Vedno več jih je. To ne more biti nič drugega kot Kairo.

Poročnik je pravi junak Brez obotavljanja se spusti proti svetlobnim snopom. Že ga je osvrknila svetloba nekega reflektorja. Hitro uide nevarnosti. Desno od nas leži Gizeh. Verjetno so reflektorji postavljeni na piramide. Spet nas je zajel svetlobni snop. Pa le za trenutek. Letalec zna spretno voziti in že smo izven nevarnosti. Razburkava igra je to. Pa se počemo zadrževati. Danes hočemo s svojim obiskom počastiti Suezki prekop. Kot sence letimo nad libijsko puščavo v smeri

proti Rdečemu morju. Desno puščamo za seboj polotok Sinaj. Tu neke mora biti prekop.

Nenadoma začne sikati za nami nešteto svetlobnih snopov. Pozdravi nas strahovit protiletalski ogenj. Že vidim kako je svetlobni snop ujel neko naše letalo. Letalo vrže bombo težkega kalibra. Bombe padajo na pomol pred vhomom v prekop. Strahovit tresk se čuti tudi v našem letalu. V tem trenutku pa so že prenehale streljati protiletalske baterije. Kaj naj to pomeni, se vprašujemo. Naše oko skuša prodreti skozi temo. Zdaj smo nekaj opazili — štiri ali pet — zapornih balonov. Hitro kot blisk se zaobrnejo naša letala, da se ne bi zaletela v mrežo, ki so jo zaporni baloni razpeli v zraku. Letalo, ki leti pod nami, ni opazilo zapore. Ne da bi kaj hudega slutilo, leti naravnost proti njej. Že je tam. Hvala Bogu pa se mu je posrečilo zračno zaporo prebiti.

Pod nami je Suezki prekop. Takšen je torej ta življenjski živec Velike Britanije. Zapušen, prazen, nikjer nobene ladje. Naše letalo se je začelo spuščati in iskati mesta, kamor bi zagnalo bombe. Končno jih je spustilo. Zadele so točno svoj cilj. Čez nekaj trenutkov se že vračamo na svoje oporišče.

Pri Port Saidu nas spet pozdravi ogenj iz protiletalskih topov. Brez uspeha. Že letimo nad Sredozemskim morjem. V pravilni formaciji priletimo nazaj na letališče.

Zaprta Evropa in domači žitni pridelek

Če bi evropske države pridelale le 7% žita več, bi ga ne bilo treba pripeljati čez morje niti merice

Za nobeno državo še ni bilo nikdar tako velikega pomena kot danes, če se lahko preživlja sama s svojimi živil, med katerimi je kruh gotovo najvažnejši. Gre torej za vprašanje, v kolikšni meri se v tej ali oni državi preživljajo z žitom, ki je raslo na domačih tleh. Če žita ni doma dovolj, ga je seveda treba dobiti drugod, čeprav je to draga stvar, posebno še, če je treba kupiti še mnogo drugih stvari, brez katerih ljudje ne morejo biti. Vselej pa živil in drugih potrebnih stvari ni mogoče niti uvažati od drugod, čeprav ima kupec denar, kajti sedanja vojna je prinesla tudi najrazličnejše »zapore«, ki jih ni mogoče odstraniti. V poštev pridejo predvsem tiste okoli evropske celine, ki ne dovoljujejo, da bi evropske države uvažale žito z drugih celin, kjer ga imajo toliko, da ga morajo celo zažigati. Zato ni prav nič čudno, da so strokovnjaki, med katerimi so na prvem mestu nemški, posvetili posebno pozornost vprašanju, kako bi se dalo doseči, da Evropa ne bi bila več odvisna od uvoza žita iz onstranmorskih dežel. Da so se nemški strokovnjaki v to vprašanje najdlje poglobili se vidi iz raznih njihovih poročil, v katerih do odstotka natančno

ugotavljajo, koliko raznega žita je Evropa dozdaj vsako leto sama pridelovala in koliko bi ga še lahko, če bi poljedelstvu posvetile večjo pozornost

Varnostni ukrepi proti prevratnim poskusom v Južni Afriki

Pretoria, 5. februarja. (Reuter.) Včeraj je dobila vlada Južnoafriške unije najhujša pooblastila za boj proti prevratnikom in neželentim združenjem. Uredba, ki je bila takoj uveljavljena, se nanaša na nedovoljene vojaške vaje, na poskus oviranja zborovanj, na atentate z razstrelivi, na tiste, ki delajo za prevrat, na oddajo radijskih sprejemnih aparatov in podobno. Vlada je dobila s to uredbo pooblastilo, da sme prepovedati neželena društva. Po uredbi bodo osebe, ki bi brez dovoljenja nosile eksplozivne snovi, kaznovane do treh let hude ječe. Tisti pa, ki bi izvedli atentate z razstrelivi, bodo obsojeni najmanj na

razne evropske države, zlasti tiste, ki spadajo danes pod vplivno področje osonih držav. V zvezi s tem navajajo naslednje zanimive številke:

V petih letih (od 1934—1938) se v Evropi, kamor je všteto tudi britansko otočje, porabi povprečno 309 kg žita na vsako osebo. To zadostuje za pokritje 87 odstotkov potreb. Evropska celina je lahko pokrila 93 odst. svojih potreb pri žetvi, ki je dala 339 kg žita na vsako osebo. Morala je uvažati iz Rusije in onstranmorskih dežel 3.8 milijonov ton kromarice, 3.2 milijona ton pšenice, 0.7 milijonov ton ječmena, 0.2 milijona ton pa rži. Najmanj žita pridelajo v Švici. Uvažati ga morajo od drugod do 80 odstotkov. Slede Belgija, Nizozemska, Danska in države severne Evrope.

Evropske države, ki žito lahko izvažajo

Od držav, ki žito celo izvažajo, torej tistih, ki ga pridelajo več kot pa ga sami potrebujejo, pridejo v poštev v prvi vrsti Romunija, Madžarska, Jugoslavija, prejšnje poljske ozemlje in Bolgarija. Koruzo pa izvažajo Romunija in pokrajine bivše Poljske, ki pridejo v poštev tudi pri izvozu rži.

Če bi teh vrst žita pridelali samo sedem odstotkov več kakor zdaj, bi lahko zadostili vsem evropskim potrebam po žitu in Evropa ne bi bila več odvisna od uvoza žita od drugod. Seveda to ne velja v enaki meri za vse vrste omenjenega žita, ker stopnja samoprekrbe ni pri vseh enako visoka. Za omenjeno razdobje petih let je na primer za rž znašala 99%, za ječmen 95%, za pšenico 93%, za

koruzo pa samo 83%. Rži imamo v Evropi skoro toliko, kolikor jo potrebujemo. S pšenico, koruzo in ječmenom pa je že nekoliko težje, vendar pa je glede koruze treba upoštevati tudi dejstvo, da so dozdaj njej posvetili morda najmanj pozornosti, da bi jo čimveč pridelali in da se bo njen pridelek ob nekoliko večji pozornosti lahko visoko dvignil.

Kako zvišati žitni pridelek in izvoz v Nemčijo

No večjega pridelka lahko pridemo na ta način, da posejemo večje površine plodne zemlje, da zboljšamo seme, da zemljo umno obdelujemo in jo primerno tudi gnojimo. Nemški strokovnjaki pravijo, da bi bilo za ozdravitev evropskega poljedelstva vsekakor potrebno v deželi, kjer v večji meri sejejo žito, n. pr. v Romuniji, Jugoslaviji, Bolgariji, Madžarski in Grčiji, omejiti pridelek žita v korist drugih koristnih rastlin, kakor so na primer tiste, ki iz njih pridelujemo olje, pa tudi drugih industrijskih rastlin.

Zadovoljivo pa je kljub temu dejstvo, da vprav tiste države, ki bi lahko razširile svojo plodno zemljo, posejano z žitom — razen Francije — dosežejo največji pridelek na jugovzhodu z ozirom na velike možnosti pridelka povzročila nazadovanje dosega izvoza, nasprotno, izvoz se lahko še poveča. S tem, da se poveča pridelek v severni in zahodni Evropi, bi se povečala tudi možnost samoprehrane teh dežel. Če že ni mogoče, da bi pridelali več koruze, bi se lahko na račun ječmena, čigar pridelek je možno zvišati, zmanjšala poraba koruze.

Kako je vojna razdejala Alzacijo

»Vsa dežela na levi strani Rena se je spremenila v pravcato stepo«

V eni svojih zadnjih števil se »Völkischer Beobachter« obširno bavi z obnovo tistih pokrajin, ki so v časih, ko je divjala tam vojna vihtra, doživele največje razdejaje. Članek je zanimiv že zato, ker iz njega zdaj prvič podrobneje zvemo, koliko škode so te dežele pretrpele, ko je vdrta tja nemška vojska in se je pred njo še pravočasno umaknil, kdor je le mogel. Za področje Alzacije navaja članek naslednje podatke:

Popolnoma je razdejanih 109 železniških mostov in 450 mostov, čez katere vodijo ceste. Vsi so postali neuporabni. Na prekopu Ren-Barda je bilo uničenih 40 zapornic, na prekopu med Renom in Rodanom pa 52. Pristanišče v Strassbourgu je bilo razdejano, velika električna centrala v istem mestu pa je zlezela v zrak. Popolnoma uničene so bile dalje tudi številne naprave, ki so za gospodarstvo v Alzaciji izrednega pomena. Na 20 km širokem področju, ki se razprostira ob levem bregu reke Ren, je zamrlo vse gospodarsko življenje. Ljudstvo so odtod izselili, tovarne pa so bodisi uničili na kraju samem, ali pa važne premične dele odpeljali v notranjost Francije. Poklali oziroma odpeljali so 80.000 glav goveje živine. Vsa dežela ob levem bregu Rena se je spremenila v pravcato stepo.

Omenjeno narodno socialistično glasilo potem poudarja, da so takoj po podpisu premirja med Nemčijo in Francijo nemške oblasti začele z obnavljanjem alzaškega gospodarstva. Železniškemu ravnanstvu se je posrečilo s obdelovanjem nemških pionirskih oddelkov obnoviti glavne prometne zveze, poštnemu ravnanstvu pa telefonski in brezžični promet, tako da so ljudje spet lahko pošiljali pisma in pakete. Za obnovo rečnega prometa je poskrbela nemška organizacija »Todi«. Promet po prekopu Ren — Marna se je spet začel že meseca septembra, dela za doseg redne plovbe po prekopu Ren-Rodan pa še vedno niso končana, prav tako pa tudi še ni popravljeno pristanišče v Strassbourgu. Na novo zgrajeni oziroma popravljene je bilo dozdaj več sto mostov. Tudi elektrika že svetli po vsej Alzaciji.

Članek se nazadnje bavi še z vprašanjem plač in cen. Pravi, da je posebna uredba prilagodila plače

in cene v Alzaciji tistim v Nemčiji. V začetku pa je bilo, piše dalje, mnogo težav z dobavo premoga, toda tudi to da je bilo urejeno na zadovoljiv način. Letos da bo v Alzaciji vsa plodna zemlja spet sposobna za obdelovanje. Tja da so iz Nemčije že poslali semena in gnojila. Na tisoče krav, volov in prašičev da je spet po alzaških hlevih.

Stvari, ki so vsak dan na vrsti: Vrsta železa

a) Surovo železo ali grodelj, vsebuje poleg železa nekatere snovi precej ogljika (3—5%) ter je zato precej krhko in se ne da kovati. Je sive ali bele barve. Sivo železo je krhko in se ne da kovati, da pa se dobro taliti in vlivati (železne peči itd.) Belo surovo železo pa se ne da niti kovati niti vlivati, ampak se uporablja za izdelovanje jekla in kovnega železa.

b) Kovno železo dobijo na ta način, da raztalijo lito železo na zraku, kjer se od železa vpije ogljik spaja s kisikom.

Drugi način je, da staljenemu litemu železu dovažajo v bessemerskih hruskah ali knoveterjih od spodaj zrak, ki jemlje železu ogljik. Kovno železo ima v sebi malo ogljika, je vlaknato, na prelomu sivo, da se teniti, variti in piliti. V kiselinah se topi. Iz njega izdelujejo žice, pločevino in vsakovrstne kovane železne stvari.

Jeklo je sive bele barve, prožno in trše od kovnega železa. Da se dobro kovati, variti in lepo zgladi. Če razbeljeno jeklo ohlajamo prav počasi, postane mehko in raztežno. Trdo in krhko postane, če je hitro ohlajeno v mrzli vodi. Jeklo služi za izdelovanje vsakovrstnega oročja.

Ako jeklo segrevamo pri različnih temperaturah dobimo različno barvo. Trdoto zaznamujemo z rimskimi številkami od 0 do 8.

Program radio Ljubljana

Petek 7. februarja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov do 7.45 — 11 Soliska ura: Teden dni po zlati Bosni (g. Albin Sajovic) — 12 Iz naše zbirnice (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Poročila, objave — 17.30 Klavirski koncert (gdč. Silva Hrašovec) — 18.10 Vzgojne napake (ga. prof. A. Černe) — 18.30 Plošče — 18.40 Francosčina (g. Dr. Stanko Leben) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plošče — 19.50 Borba za delavske plače (g. Mirko Pirih) — 20 Prelovčeve narodne pesmi v ork. priredbi za ork. poje g. Franc Deržaj, igra Rad. ork. — 21.30 Nekaj plesne glasbe (plošče) — 22 Napovedi, poročila — Konec ob 22.20.

GENERAL KRIVICKI:

BIL SEM V STALINOVU SLUŽBI

Po teh izjavah smo dobili izjavne listine, ladje se lahko odhajale — ne v Južno Ameriko ali na Kitajsko, temveč v pristanišča po vladni Španiji. Veliko smo nakupili pri škodovih tovarnah na Češkem, pri več francoskih podjetjih, na Poljskem in v Holandiji. Da, v naravi trgovine z orožjem je tudi to, da smo mogli kupovati orožje celo v narodnosocialistični Nemčiji. Poslal sem nekega agenta kot zastopnika naše holandske družbe v Hamburg, kjer je bilo na prodaj veliko, malec zastarelih pušk in strojne, kakor smo ugotovili. Ravnanje nemškega podjetja se ni zanimal za nič drugega, kakor za ceno, za bančna izkazila in za uradna potrdila.

Niso bile vse vojne potrebščine, ki smo jih kupovali, prav dobre. Orožje dandanes prav zelo hitro zastari. Toda postavili smo si cilj, da bomo Caballerovi vladi preskrbeli orožja, s katerim se bo dalo streljati — in sicer brez odlašanja. Položaj v Madridu se je resnil.

Od srede oktobra dalje so v republikansko Španijo prihajali ladijski tovori z orožjem. Sovjetska pomoč je tekla v dveh tokih. Moja organizacija je uporabljala samo tuje ladje, ki so bile povečini vpisane v Skandinavijo. »Zasebni sindikate stotnika Ulanskega v Odesi je v začetku nakladal na španske ladje, pa je potem uvidel, da njihovo število ne zadostuje. Ker je Stalin vztrajal, da mora vse ostati docela skrivno, da se ne bi zapel v vojno, ni Moskva hotela dovoliti prevoza na ladjah s sovjetskimi izkazili. Stalina je v tem sklepu še prepričalo dejstvo, da so podmornice in oboroženi čolni na Sredozemskem morju napadali tovarne ladje, ki so bile namenjene k španskemu obrežju.

Stotnik Ulanski pa je bil iznajdljiv. Poklical je k sebi Müllerja, voditelja oddelka za potne liste v GPU, da bi mu preskrbel tuje

ladijske izkaze. Müllerjev oddelk je bil umetnijo ponarejanja s izkoriščanjem neizpravljenih virov rdeče vlade dognal do brezprimerne popolnosti.

Nekaj mesecev pozneje sem v Moskvi nagovoril Müllerja, ker je bil prav dobil red Rdeče zvezde. Vzkliknil mi je:

»Kaj pa mislite? To je bilo čisto novo delovno področje, ponarejati ladijske izkaze. Mislite, da je bilo lahko? Delali smo noč in dan!«

S temi ponarejenimi izkazili so sovjetske ladje, polne orožja, odhajale iz Odesa. Pod novimi imeni, pod tujimi zastavami so šle skozi Bospor, kjer so agenti nemškega in italijanskega protivohunstva ostro prežali. Ko so ladje prišle v pristanišča španske vlade in razložile blago, so jim imena spet porusili in vrnilo se so v Odeso pod lastno zastavo.

Španska vlada je obupno prosila za letala. Moskva je to prošnjo v obliki zapovedi poslala meni. Franco se je bližal prestolnici. Njegovi italijanski in nemški oddelki so obvladovali ozračje. Naši piloti in mehaniki so sicer prihajali v Madrid, toda letala republikancev so bila po številu in kakovosti neznanja. Zaradi tega sem moral kje v Evropi najti večje število bombnikov in lovskih letal, ki bi jih bilo mogoče kar na naglo kupiti. Seveda ne more nobeno zasebno podjetje znatnega števila bojnih letal dobaviti od danes do jutri. Kaj takega zmore samo kaka vlada.

Sprito naglega napredka v letalstvu je pa človek kaj lahko domneval, da se bo še našla kaka prijateljsko naklonjena vlada, ki bi bila pripravljena prodati del svojega letalstva, da bi potem mogla lastno letalsko silo prenoviti. Sklenil sem se obrniti na neko tako vlado v vzhodni Evropi. Ta vlada je imela kakih petdeset bojnih letal zastarele vrste, izdelanih v Franciji.

Za ta namen bi moral biti pripravljen izredno spreten agent. A jaz sem pravega možaka imel. Bil je sinje krvi, potomec stare plemiške rodbine s najboljimi zvezami ter brezhibnimi računi v bankah. On in njegova žena sta bila zvesta prijatelja Sovjetske zveze ter navdušena privržena španske republikanske stvari. Ta človek nam je bil že izkazal nekaj uslug. Vedel sem, da lahko računam nanj.

Prosil sem ga, naj pride v Holandijo in sem mu podal pregled o položaju. Naslednji dan je odletel v vzhodnoevropsko prestolnico. Še ponoči je telefoniral mojemu agentu v Parizu, ta me je poklical v Haag in se zgovoril z mano, naj naslednje jutro na določenem času pričakujem, da me bo sam naravnost poklical. Ko je do pogovora prišlo, mi je plemenit v skrbno zastrtem govorjenju poročal o klavnem polomu njegovega poslanstva.

Preskrbel si je bil dostop do vojnega ministra v omenjeni državi. Gospodu ministru je izročil pisanje, ki je nosilo ime enega največjih bančnih podjetij na svetu. Potem je takoj skočil na jedro svoje naloge:

»Prišel sem, da bi od vaše vlade kupil nekaj bojnih letal. Rad bi vedel, če bi Vaša ekscelenca bila pripravljena na prodajo. Vzeli bi petdeset strojev in sicer po ceni, ki bi jih določila Vaša ekscelenca.«

Vojni minister je vstal od pisalnika. Prebledel je. Še enkrat je pogledal na obiskovalčovo ime. Gledal je priporočilno pisanje. Potem se je obrnil k mojemu agentu in dejal mirno:

»Prosim, zapustite takoj moj uradni prostor!«

Moj agent je vstal, da bi šel. Toda ni mogel sprejeti poloma, ne da bi bil še zadnji poskusil. Zašel je:

»Naj Vaša ekscelenca odpusti. Dovolite mi, da pristavim še besedo. Govoril bom čisto odkrito. V mojem poslanstvu ni nič dvomljivega. Gre za pomoč španski vladi. Stojim pred vami kot zastopnik nekaj skupin v moji državi, ki mislijo, da morajo špansko republiko varovati zaradi koristi vsega človeštva. Menimo, da bi Vaši vladi moralo biti do tega, da brani fašističnim državam na Sredozemlje in da prepreči tu vsako samovlado.«

Mrzli odgovor se je glasil:

»Jaz sem vojni minister. Nisem trgovec. Zbogom, gospod moj.«

Moj agent mi je žalostno govoril po telefonu:

»Obupno je, čisto obupno.«

Jaz sem mu pa rekel:

»Pa se sprijaznite s mislijo, da se je storijska ponesrečila in jo mahnite od onod. Dobil vas bom na letališču.«

»Se ne,« je odgovoril, »ne morem se še odločiti, da bi stvar pustil.«